

متن پرسش

سلام علیکم استاد گرامی: بحثی داشتیم با بعضی از دوستان در باب حقیقت ایمان. بنده آنجا استدلال کردم که ایمان حقیقی ذات بینی است چه این ذات بینی خودآگاهانه باشد و صورت علم حصولی داشته باشد چه به علم حضوری و بدون آگاهی تفصیلی به علم حصولی. می خواستم آنچه می دانم و نوشتم را به نظر حضرت عالی برسانم تا مطمئن شوم در فهم بنده از حقیقت ایمان خللی وارد نیست! تمام اون چه ما نشانه های ایمان می دانیم مثل عقیده، نماز، روزه و ... علت حقیقی ایمان (به معنای حقیقی اش) نیستند! بلکه علل معد هستند! معنای این حرف این است که کسی می تواند نماز و روزه بگیرد اما به ایمان حقیقی نرسد. برای همین هم در اسلام می خواهیم که عبادات ما مقبول درگاه حق شود. لذا است که در قیامت بسیاری از کسانی که در عمرشان عبادت کرده اند و به زعم خودشان به خدا اعتقاد داشته اند کر و کور و کافر محشور می شوند و ... البته آنچه که از معنای حقیقی ایمان گفتم اخص از سعادت است! چون انسان می تواند ایمان حقیقی نیز داشته باشد اما به خاطر گناه های بزرگ ایمانش حبط شود و در نهایت به شقاوت دچار شود. یعنی غیر از ایمان قلبی اعمال و اخلاق نیز مهم است. یعنی حکم ایمان باید به اخلاق و اعمال سرایت کند. اما بر عکس، اگر کسی اخلاق و اعمال خوبی داشته باشد ضرورتاً مؤمن نیست و ضرورتاً به حقیقت ایمان نمی رسد. این فرد در قیامت از مواهب اخلاق و اعمال خوب خود برخوردار می شود اما چون حقیقت ایمان را درک نکرده به بهشت ایمان که بالاترین بهشت است وارد نمی شود. بهشت ایمان نیز بسته به مقداری از حقیقت که فرد از ذات پدیده ها ادراک کرده مراتب مختلف دارد. عرفا می گویند که مثلاً ادراک عقلی و قلبی حقیقت توحید و معاد چه از طریق برهان و چه از طریق عرفان خود درهای خاصی از بهشت را به روی انسان باز می کند. لذا کسانی که حقیقت و ذات بعضی از اشیاء را نشناخته اند به همان میزان از نعمات خاص آن حقیقت محروم می شوند!

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان طور که متوجه‌اید ایمان حقیقی یعنی آن که قلب، متوجهی حقیقت یعنی ذات اسماء الهی شود، به همان معنایی که قرآن به اعراب به جهت آن که فقط تسلیم احکام الهی شده‌اند، می‌فرماید: «قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَ لَكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَ لَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَ إِن تَطِيعُوا اللَّهَ وَ رَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئاً إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ (۱۴) / حجرات) ملاحظه می‌کنید که بحث ایمان را به قلب مرتبط می‌کند، یعنی به محلی که انسان با حقیقت انس وجودی می‌گیرد.

آری! آخر آیه می‌فرماید که اگر از خدا و رسول تبعیت کنید، اعمال‌تان بی‌جواب نمی‌ماند ولی موضوعِ ایمان که با اُنسِ قلبی پیش می‌آید، چیز دیگری است. موفق باشید